

HE 41/2023 vp

Eduskunnan valtionvarainvaliokunnan työ- ja elinkeinojaostolle

Suomi on kansainvälinen ja avoin talous, jonka pohjoismainen arvopohja nojaa solidaarisuuteen. Suomen tulee jatkossakin kantaa vastuunsa hädänalaisten ihmisten auttamisessa. Vain panostamalla kotouttamiseen ja kotoutumiseen voimme varmistaa sen, että maahanmuuton riskeiltä vältytään ja että vastaavasti sen mukanaan tuomat mahdollisuudet kyetään täysimääräisesti hyödyntämään.

- Kotoutumista parannetaan nopealla kielikoulutukseen pääsyllä ja yhdistämällä kieliohjelmoja ammatillisiin opintoihin.
- Ulkomaisten tutkintojen tunnistamis- ja tunnustamismenettelyyn tulee luoda nopeat palvelumallit.
- Yritysten mahdollisuuksia tarjota työkokeilupaiikkoja laajennetaan.
- Kannustinloukkuja purkamalla edistetään erityisesti naisten pääsyä työmarkkinoille.

Suomeen humanitäärisin perustein muuttavien työllistymismahdollisuuksia on parannettava kouluttamalla heille vähintään ammatilliset perusvalmiudet. Tavoitteena on, että maahanmuuttajat sopeutuvat suomalaisen yhteiskuntaan ja kantaväestö sopeutuu maahanmuuttoon.

Suomi tarvitsee investointeja sekä ulkomaista työvoimaa. Kyse on sekä erityisosaamista vaativista tehtävistä että suoranaista työvoimapula-aloista. Onnistunutkaan koulutuspolitiikka ei riitä takaamaan osaavan työvoiman saatavuutta.

Valtaosa ulkomaalaisista työntekijöistä on EU/ETA-maiden kansalaisia, jotka eivät tarvitse työskentelyyn tai maahantuloon lupaa. Heille tyypillistä on työllistyä Suomeen vain lyhytaikaisesti.

- On tärkeää, että Suomi koetaan houkuttelevaksi työntekomaaksi ja että asenteet ulkomaisia työntekijöitä kohtaan ovat suopeat.
- Suomea on ulkomailla markkinoitava aktiivisesti työntekomaana sekä opiskelu- tai tutkimusympäristönä.
- Kun tarve ulkomaiselle rekrytoinnille on, lupamenettelyn on oltava nopeata. Saatavuusharkinnasta voidaan luopua.
- Yksityisten palveluntarjoajien käyttöä on lisättävä merkittävästi oleskelulupahakemusten vastaanotossa.
- Työperusteisesti maahan muuttaville ja heidän perheenjäsenilleen tulee olla tarjolla heidän tarvitsemaansa opastusta ja palveluita.
- Ulkomaisten opiskelijoiden kiinnittymistä Suomeen työn kautta on edistettävä kielikoulutuksella ja opiskeluajan yritysyhteistyöllä.

Työmarkkinoiden osaamisvajeiden ja rekrytointiongelmien helpottamiseksi on edistettävä työperusteista maahanmuuttoa. Töitä tehdään yhä useammin kansalliset rajat ylittävissä verkostoissa ja ihmiset liikkuvat opintojen sekä työuran aikana maasta toiseen. Ollakseen houkutteleva uusille investoinneille ja työpaikoille, Suomen on oltava houkutteleva myös opiskelijoille, työntekijöille ja heidän perheilleen.

Suomi ei ole erityisen houkutteleva kohdemaana ulkomaisille työntekijöille. Heidän rekrytointinsa ulkomailta on yrityksille vaikeata ja lupamennettely edelleen liian hidas. Julkisen ja yksityisten työvoimapalveluiden yhteistyönä voidaan luoda rekrytointikanavia ulkomailta.

Work in Finland -toiminnoilla voidaan lisätä Suomen tunnettuutta työntekomaana kohdealueilla ja tukea rekrytointeja niissä sekä parantaa työpaikkojen valmiuksia työllistää ulkomailta muuttavia. Tämä on pitkäjänteistä työtä niin kohdealueilla kuin Suomessakin ja toiminto on vielä käynnistysvaiheessa. Odotamme kuitenkin sen parantavan Suomen asemaa haluttuna työntekomaana, OECD sijoitus on nyt 14.